

Okul Öncesi Dönem için Yazılmış Keman Eğitimi Kitaplarının Genel, Görsel Özellikleri ile Müziksel Gelişim Basamakları Bakımından İncelenmesi

Arş. Gör. Sezin BÜLBÜL*

Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Aksaray / Türkiye, sezin.bulbul@aksaray.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8399-2011

Doç. Dr. Gülşah SEVER

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Ankara / Türkiye, gsever@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0559-6993

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de okul öncesi dönem keman eğitimi için yazılmış kitapların genel ve görsel özellikleri ile içerdiği etkinliklerin müziksel gelişim dönemlerine uygunluğu bağlamında incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak Türkiye’de okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitapları alınmıştır. Amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile Türk yazarlar tarafından okul öncesi keman eğitimine yönelik olarak yazılmış 11 adet başlangıç keman kitabı incelenmiştir. Veri toplamada araştırmacılar tarafından hazırlanmış “Okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitaplarını inceleme formu” kullanılmıştır. Görsel incelemede kitap içinde resim ve metinlerin yer alışı, resim özellikleri alt başlıkları yer almaktadır. İçerik incelemede sayfa içeriğinde yer alan öğeler, bitirisi sertifikası olma durumu, kitaptaki uygulamaların içerdiği sınıf modelleri yer almaktadır. Kitapların okul öncesi dönem müziksel gelişim dönemleri bakımından incelenmesinde ise

* Sorumlu Yazar. Tel: +90 539 425 22 05 | Derleme Makalesi.

Makale Tarih Bilgisi. Gönderim: 07.07.2022, Kabul: 26.10.2022, Erken Görünüm: Mart, 2024, Basım: Haziran, 2024

duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans ve keşif/oyun boyutlarına yer verilmiştir. Sonuç olarak kitaplarda yer alan etkinliklerin en çok duyma/işitme boyutunda olduğu, bu etkinlikler içerisinde en çok tiz ve pes kavramları, tanıdık ezgilere yer verme ve tempo çalışmalarına yer verildiği ortaya çıkmıştır. Sesleme/şarkı söyleme boyutunda tanıdık şarkıların ritim ve ezgilerini söyleyerek farklı duygularla ilişkilendirme etkinliklerinin yer aldığı ancak kendi şarkısını seçme, besteleme, mırıldanma ve farklı dinamiklerle söyleme gibi etkinliklerin kitaplarda hiç yer almadığı tespit edilmiştir. Hareket/dans boyutunda da kitaplarda yer alan görseller ve öğretmenin keman tutuşunu gözlemlene etkinlikleriyle çoğunlukla duruş tutuş çalışmalarına yer verildiği ancak hareket şarkıları ve parmak oyunlarına yeterli seviyede olmadığı ortaya çıkmıştır. Keşif/oyun boyutunda ise öğrencilerin farklı müzik türlerini, tempoları, dinamikleri keşfetmeye yönlendirecek etkinliklerin kitaplarda hiç yer almadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi; Okul öncesi müzik eğitimi; Müziksel gelişim; Keman eğitimi; Keman metotları.

An Investigation of Violin Books Written for Preschool Period in Terms of General, Visual Characteristics and Musical Development Dimensions

Abstract

This research aims to examine the general, visual characteristics and activities in the context of their conformity to the musical development of the violin books for preschool education in Turkey. Document analysis from qualitative research methods has been used for this research. With criterion sampling, 11 beginner violin books written by Turkish authors for preschool violin education were examined. In data collection, the “examination form of violin books written for the preschool period” was used. In the visual examination, the sub-headings of the pictures and texts in the books and the picture features are included. In the content analysis, the page content, certification, and class models were included. In the examination of the musical development stages, the dimensions of hearing/listening, vocalising/singing, moving/dancing, and exploring/playing were included. As a result, the activities in the books are mainly in the hearing/listening dimension, and among these activities, the concepts of high and low, and tempo exercises are primarily included. In the vocalising/singing dimension, activities such as associating the rhythms and melodies are included, but such as choosing their song, composing, and singing with different dynamics are not included in the books. In the moving/dancing dimension, it has been revealed that books primarily include posture-holding exercises,

but it is not at a sufficient level for action songs and finger games. In the exploring/playing dimension, it has been revealed that the activities that will lead the students to discover different music genres, tempos, and dynamics are not included in the books.

Keywords: Music education; Preschool music education; Musical Development; Violin education; Violin methods.

Extended Summary

Purpose

It is seen that studies in the field of music and instrument education have increased by an understanding of the importance of the preschool period in human life in the world. In our country, it is seen that very few of the studies on violin education address the preschool period, and the studies targeting the preschool period violin education have just started recently. It is vital to carry out studies according to the needs of these books, which are stated to be written primarily for the preschool period, by considering the physical, psychological, social, cultural and musical development of the children of this period. In the light of these considerations, this research aims to examine the general visual characteristics and activities in the context of their conformity to the musical development of the violin books for preschool education in Turkey.

Method

Document analysis from qualitative research methods has been used for this research. With criterion sampling, 11 beginner violin books written by Turkish authors for preschool violin education were examined. In data collection, the “examination form of violin books written for the preschool period” was used. In the visual examination, the sub-headings of the pictures and texts in the methods and the picture features are included. In the content analysis, the page content, certification, and class models were included. In examining the musical development stages, the dimensions of hearing/listening, vocalising/singing, moving/dancing, and exploring/playing were included.

Results

According to the research findings, it has been revealed that the activities in the books are mostly in the hearing/listening dimension. Among these activities, the concepts of treble and low, including familiar melodies and tempo exercises, come to the fore the most. In the vocalising/singing dimension, it is seen that there are activities to associate with different emotions by singing the rhythms and melodies of familiar songs. However, it is seen that activities such as choosing his own song, composing, humming, and singing

with different dynamics are not included in the books. In the moving/dancing dimension, it was revealed that mostly posture holding exercises were included with the visuals in the books and the activities of observing the violin holding of the teacher. There are also body percussion exercises in some of the books in the sample. However, it was revealed that finger games and movement songs were included in only one book. The dimension with the minor activity was exploring/playing. It is seen that the activities of creating different melody and rhythm patterns and making stories take place, albeit to a lesser extent. It is seen that the activities that will lead the students to discover different types of music, try them at different tempos, use different dynamics, and write their own stories and lyrics for the pieces are not included in the books.

Discussion and Conclusion

The target audience of the books under review is stated to include pre-school and primary school students starting from the age of 4. In one book, the age group is kept quite broad to cover the ages of 4 to 70. The age group is not specified in all three books. It is thought that age groups and student needs should be determined very accurately. It was found that in the majority of the sampled books, the pictures and the text were on the same page, and the font size of six of them was in accordance with universal standards. It is recommended that the text and visual sizes of the books should be designed in accordance with the children of this period.

According to Baney (2002), it is essential to develop children's attentive listening skills in order to become perceptive listeners. Singing, according to Bance (2012) and movement games according to Pica (2000) are essential for the development of cognitive, social and emotional skills. Children, by nature, sing spontaneously in activities in their daily lives. The melodies and song games in the movement songs allow children to move naturally while playing freely (Campbell and Scott-Kassner, 2006). It is thought that the inclusion of singing activities that children enjoy, such as humming and singing the songs to be played, and various completion games, will also contribute positively to their instrument playing skills. According to Campbell and Scott-Kassner (2006), from the point of view of child development, movement is much more than the motor skills required to play an instrument. It is thought that the inclusion of activities such as dance, creative movement and Eurythmics in vi-

olin books is vital for the holistic development of preschool children. Exploring/playing plays an essential role in the learning process of children. According to Mayesky (1998), when a new object is introduced, children begin to discover what can be done with this object while all senses work. Teachers should also be models by producing sounds with different materials and encouraging children to continue the discovery process. In this context, it is seen that it is important to include activities for children to create their own works, discover their instruments, and produce stories and lyrics in violin books.

It is seen that the programs, plans, and activities that support the musical development of children are not sufficiently included not only in violin books but also in general music education (Kandır and Türkoğlu, 2015). It is seen that there is a great need to design programs, plans, books, and activities that see the child as a whole with musical, social, cognitive, and emotional aspects in preschool education and music education. Within the scope of this research, it is thought that the creation of future books in the field of violin education in a way that includes these dimensions will make a great contribution to the field.

Giriş

Okul öncesi, çocukların gelişimindeki en önemli dönemdir. Bu dönemde çocukların öğrenme ve yeni bağlantılar kurma hızı daha yüksektir ve ileriki öğrenmelerin temeli oluşur (Mutlu, Ergisi, Ayhan ve Aral, 2012). Bu nedenle okul öncesi eğitimin bütünsel bir yaklaşımla ele alınarak alanlar arasında öğrencilerin bağlantı kurabilecekleri şekilde düzenlenmesi önemlidir. Müzik eğitimi hareket, sayılar, ses, oyun, keşif gibi birçok elementi içinde barındıran kapsamlı bir alan olması bakımından okul öncesi dönemde bu bağlantıların kolay kurulmasını sağlayan bir ortam oluşturur. Ve bebeklerin hâlihazırda doğumdan itibaren içinde buldukları seslerden oluşan ortam ile de bağlantı kurar. Suzuki'ye göre bebeklerin anne karnında yaklaşık 5. aydan itibaren sesleri işitmeye başlaması nedeniyle müzik eğitimi anne karnında başlamalıdır (Sever ve Sonsel, 2020). Gordon'a (1990) göre ise çocuğun müziksel yeteneği doğumda en yüksek seviyededir ve zamanla bu yetenek azalmaktadır. Bu nedenle müzik eğitimine ne kadar erken başlanırsa alınacak sonucun o kadar başarılı olacağı düşünülmektedir (Çenberci ve Tufan, 2020).

Okul öncesinde öğrencilerin her tür ihtiyaçlarına cevap verebilecek verimli bir müzik eğitimi tasarlayabilmek için çocukların bilişsel ve gelişimsel özelliklerinin iyi incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle ilgili literatürde okul

öncesi dönem farklı bakış açıları ve yaş aralıklarıyla tartışılmıştır. Bazı araştırmalarda 0-6 yaş (Özeke, 2017), 0-7 yaş (Lenart, 2000; Mays ve Nordwall 2004'den akt.; Greta, 2006), 0-8 yaş (Bertan, Haznedaroğlu, Yurdakök ve Güçiz, 2009) aralığı belirtilmektedir. Farklı kaynaklardaki bu farklı yaş aralıklarının nedeni olarak her çocuğun gelişim hızının ve öğrenme potansiyelinin birbirlerinden farklı olduğu söylenebilir. Gelişimi farklı açılardan ele alan araştırmacılar bulunmaktadır. Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre gelişim duyuşsal-motor (0-2 yaş), işlem öncesi (2-7 yaş), somut işlemler (7-11 yaş) ve soyut işlemler (11 yaş ve üzeri) olarak 4 dönemden oluşmaktadır (Arslan, 2021). Freud'un psikoseksüel gelişim kuramına ise gelişim oral (0-1 yaş), anal (1-3 yaş), fallik (3-6 yaş) ve gizil (7-11 yaş) olarak sınıflandırılmıştır (Heller, 2005). Benzer bir sınıflama çocukların müziksel gelişimi bağlamında da görülmektedir. Müziksel gelişim ile ilgili çalışmalardan en günceli Burke (2018)'ün çalışmasıdır. Burke (2018), müziksel gelişim dönemlerini duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans ve keşif/oyun başlıkları altında incelemiştir. Her başlık içinde dönemler 0-11, 8-20, 16-26, 22-36, 30-50, 40-60⁺ olarak ayrılmıştır. Burke (2018)'ün hazırladığı bu kılavuzda çocukların doğal olarak gerçekleşen müziksel davranışlarının, ebeveynler, öğretmenler veya bakıcılar tarafından nasıl geliştirilebileceği, desteklenebileceği anlatılmıştır (Sever, 2021).

Burke (2018)'e göre duyma/işitme alanında bebekler doğumdan sonra anne karnında duyduğu sesleri tanıyabilirler. 26 aylık olana kadar kendi müziksel tercihleri oluşur ve bunları jestleri ile ifade edebilirler. Müzikteki dinamiklerin, tempoların ve tınların farklılığını hissedebilirler. 36 aylık bebekler müziği kelimeler ile tanımlayabilir, çevresindeki seslerin hangi nesneye ait olduklarını anlayabilirler. 50 aylık çocuklar müziği görsel kaynaklar, karakterler ve hikâyeler ile ilişkilendirebilirler. 60 aylıktan itibaren çocuklar artık müzik ile ilgili soyut düşünebilirler. Müzikteki değişimleri sözel olarak ifade edebilirler.

Sesleme/şarkı söyleme alanında 20 aylık bebekler çevresindeki insanların, hayvanların seslerini taklit edebilirler. Tanıdıkları müziklere çeşitli sesler ile eşlik edebilirler. 26 aylık olduklarında hareket şarkılarına aktif şekilde katılabilirler, şarkı söylerken aynı anda hareket edebilirler. 36 aylık bebekler kendi ezgilerini, ritimlerini oluşturabilirler, 50 aylık olduklarında ise başı ve sonu olan kendi şarkılarını üretebilirler. Şarkıları sözlerini değiştirerek kendi-

lerine özgü söylerler. 60 aylıktan itibaren şarkı söylerken sesinin tonunu birlikte şarkı söylediği veya dinlediği kişiye göre ayarlayabilirler. Tanıdık şarkıları melodik yapılarına uygun olarak seslendirebilirler. Dinlemek istedikleri şarkılar için kesin tercihleri vardır.

Hareket/dans alanında doğumdan sonra bebekler müziğin nabzına göre bedensel hareketler yapabilirler. 20 aylık olduklarında duymak istedikleri müzikleri beden hareketleri ile ifade edebilirler, nesnelere ses efekti yaparak hareket ettirebilirler. 36 aylık bebekler dinledikleri müziğin ritmine göre hareket edebilirler. Genelde davul, ksilofon gibi çalgılar çalabilirler. Müzik türlerinin farklılıklarını anlayabilirler. 50 aylık olduklarında dinledikleri müziklerin veya söyledikleri şarkıların ritminde el çırpabilir veya ayaklarını vurabilirler. Müzisyenlerin çalgı çalmalarını taklit edebilirler. Çocuklar 60 aylıktan itibaren aynı anda şarkı söyleyebilir, çalgı çalabilir ve hareket edebilirler. Dansçıların koreografilerini taklit edebilirler ve tanıdık müzikler için kendi koreografilerini oluşturabilirler.

Keşif/oyun alanında bebekler çevrelerindeki nesnelere çıkabilecek sesleri keşfederler. 20 aylık bebekler davul benzeri vurmali çalgıları düzensiz bir şekilde çalabilirler. 26 aylık olduklarında ise bu çalgıları ritmik ve tekrarlı olarak çalabilirler. Çalgılardan farklı şekillerde ses çıkarmaya çalışırlar. 36 aylık bebekler müzik yaparken kendi ritim veya ezgi kalıplarını oluşturabilirler. Vurmali çalgıları farklı dinamiklerde ve tempolarda, kontrollü bir şekilde çalabilirler. Çocuklar 50 aylık olduklarında müzik dinlemek için cihazları kullanabilirler. Müzik yaparken başkalarını yönetebilirler veya başkaları tarafından yönetilebilirler. Çalgıları kontrollü bir şekilde farklı tempolarda ve dinamiklerde çalabilmeye başlarlar. 60 aylıktan itibaren bir temaya göre ezgi, çalgı veya beden perküsyonu kullanarak ritim kalıpları oluşturabilirler. Çalgı çalar-ken düzenli atım vuruşu yapabilirler. Ritimleri heceleri kullanarak seslendirebilirler.

Dünyada uzun süredir geçerliliği olan müzik eğitim yaklaşımlarında da Burke (2018)'ün müziksel gelişim dönemlerine göre bir eğitim uygulandığı dikkat çekmektedir. Örneğin Orff-Schulwerk yaklaşımında müzik, hareket ve dans bir bütün olarak kullanılmaktadır. Şarkı söyleme, çalgı çalma, hareket ve dans, kulak eğitimi, doğaçlama gibi alanları içerir (Yaprak Koztitan, 2018). Orff yaklaşımında çocukların rahat çalabilecekleri, yaratıcılıklarını ortaya çıkarabilecekleri Orff çalgıları kullanılmaktadır (Çevik, 2017). Bu çalgılar ile keman eğitimine alt yapı oluşturulmaktadır. Dalcroze'a göre ise hareket ve

müzik birbirinden ayrı kavramlar olarak düşünülemez. Bu yaklaşımda, müziksel kavramlar, müziğin temelini oluşturan ritmin, insan bedeninin doğal ritminde bulunduğu için hareket yolu ile ifade edilir (Tufan, 2011). Dalcroze yaklaşımında müziksel beceri geliştirilerek gelecek çalgı eğitimine zemin hazırlanmaktadır (Dalcroze, 1913). Kodaly yaklaşımında herkesin müziksel okur yazarlık kazanması amaçlanmıştır. Bu yaklaşımda diğerlerinden farklı olarak başlangıçta çalgı eğitimi üzerinde durulmamış, şarkı söylemeye odaklanılmıştır. Bunun nedeni Kodaly'nin insan sesinin en doğal müziksel araç olduğunu düşünmesidir (Cary, 2012).

Suzuki yaklaşımını diğer yaklaşımlardan ayıran özelliği anadil yaklaşımını çalgı eğitime aktarılmasıdır (Sever ve Sonsel, 2020). Ana dil öğrenme süreci dinleme, taklit etme ve tekrar aşamalarını içermektedir. Bebek ilk önce annenin kelimelerini dinler, kelimeleri söylerken ağız yapısını izler ve taklit etmeye çalışır. Daha sonra kelimeyi tekrar edebilecek fiziksel kabiliyeti gelişir. Ve kelimeyi artık söyleyebilmeye başlar (Garson, 1970). Suzuki çalgı eğitiminde de çocuklar, çalacakları şarkıları dinlerler, çalarken model olan kişiyi izlerler, daha sonra kendileri çalmayı denerler. Bu yaklaşımda notaları okumak, aynı okumayı öğrenmek gibi en son aşamada gelmektedir (Kuran, 2007'den akt.; Aykar, 2014). Suzuki erken çocukluk eğitiminde ders içi etkinliklerde ritim çubukları, ksilofon, davul gibi çalgılar kullanılmaktadır (Brody, 2016). Bu çalgılar dışında keman eğitimine zemin hazırlamak için sünger, tahta benzeri materyallerden yapılmış kemanlar kullanılmaktadır. Suzuki'nin keman eğitimi için "Suzuki Keman Okulu" adı altında 10 kitabı bulunmaktadır.

Suzuki'den sonra okul öncesi dönem için farklı keman eğitimi kitaplarının ortaya çıktığı görülmektedir. Kodaly yaklaşımının ışığında Szilvay (1977), erken çocukluk dönemi için renkler ve görsel eşleştirmelerin kullanıldığı bir keman eğitim metodu geliştirmiştir. Bu metotta ayrıca Kodaly yaklaşımının temellerinden olan şarkı söyleme yöntemi de uygulanmaktadır. Bu yöntem çocukların eserlerini keman ile seslendirmeden önce ritimleri ve notaları şarkı olarak söylemelerini içerir.

Türkiye'de yayınlanmış ilk keman eğitimi kitapları Günay ve Uçan (1980) "Çevreden Evrene Keman Eğitimi" ve Can (2008) "Keman Eğitimi"dir. Bu kitapları takiben birçok keman kitabı yazıldığı görülmektedir. Ulusal bir Türk keman eğitimi ekolü oluşturmak amacıyla, Cihat Aşkın 2001 yılında içinde ülkemizin geleneksel müziklerinin kullanıldığı CAKA projesini

başlatmıştır (Kılıç, 2019). Ülkemizde her ne kadar keman eğitimi için birçok çalışma yapılmış olsa da bunlardan çok azının okul öncesi döneme hitap ettiği görülmektedir. Okul öncesi dönem keman eğitimini hedef alan çalışmaların son dönemde başladığı görülmektedir. Bu alanda yayınlanan ilk kitap Ergen ve Bilen (2009)'e ait "Oyunlarla Keman 1"dir. Bu çalışmadan sonra okul öncesi döneme ait çalışmalarda artış olduğu görülmüştür. Özellikle okul öncesi dönem için yazıldığı belirtilen bu kitaplarda bu dönem çocuklarının fiziksel, psikolojik, sosyal, kültürel ve müziksel gelişimi gözetilerek; ihtiyaçlarına göre çalışmalar yapılması önem taşımaktadır. Henüz ülkemizde yeni hareketlenen bu alanda var olan çalışmalar üzerinde bir değerlendirme yapılmasının sonraki çalışmalara katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı Türkiye'de okul öncesi dönem keman eğitimi için yazılmış kitapların genel ve görsel özellikleri ile içerdiği etkinliklerin müziksel gelişim dönemlerine uygunluğu bağlamında incelenmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkiye'de okul öncesi keman eğitimi için yazılmış kitapların genel (künye bilgileri, ek materyaller vb.) özellikleri nelerdir?
2. Türkiye'de okul öncesi keman eğitimi için yazılmış kitapların görsel özellikleri (resimleme, diploma vb.) nelerdir?
3. Türkiye'de okul öncesi keman eğitimi için yazılmış kitapların içerdiği etkinliklerin müziksel gelişim dönemleri bağlamında uygunluğu nasıldır?
 1. Duyma/işitme etkinliklerinin uygunluğu nasıldır?
 2. Sesleme/şarkı söyleme etkinliklerinin uygunluğu nasıldır?
 3. Hareket/dans etkinliklerinin uygunluğu nasıldır?
 4. Keşif/oyun etkinliklerinin uygunluğu nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada okul öncesi dönem keman eğitimi için yazılmış kitapların şekil ve içerik özellikleri açısından incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan nitel bir araştırma yöntemidir (Wach, 2013). Nitel çalışmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin ve Strauss, 2008).

Veri Kaynağı

Bu çalışmada veri kaynağı olarak Türkiye’de okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitapları kullanılmıştır. Araştırmada, incelemeye alınan kitapların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme türünde önceden belirlenen bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumlar çalışılır. Ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından hazırlanabilir ya da daha önceden oluşturulmuş bir ölçüt listesi kullanılabilir (Patton, 1987).

Bu araştırmanın veri kaynağı belirlenirken öncelikle yaygın basım ve dağıtım ağı olan Dost Kitabevi, D&R, BKM, Müzik Eğitimi Yayınları, Idefix, Kitapyurdu gibi yayınevlerinin arama motorları üzerinden keman, keman metodu anahtar sözcükleriyle görüntülenebilen ve baskısı olan kitaplar aranmıştır. Bu arama sonucunda 75 adet kitaba ulaşılmıştır. Bu kitapların içinden aşağıdaki ölçütlere göre eleme yapılmıştır:

- Okul öncesi dönem keman eğitimi için Türk yazarlar tarafından yazılmış olan kitaplar,
- Okul öncesi keman eğitimine yönelik olarak yazıldığı belirtilmiş kitaplar,
- Okul öncesi keman öğretimi için yazılmış başlangıç düzeyi kitaplar,
- Okul öncesi eğitim yöntemlerini içeren kitaplar (oyunlar, boyamalar, renkler vb.)
- Kapak sayfası ve içeriğinde okul öncesi döneme hitap eden görseller bulunan kitaplar.

Yukarıdaki ölçütler uygulanarak yapılan eleme sonrası 2009-2022 yılları arasında basımı olan 11 adet keman kitabı incelemeye alınmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitapları ile sınırlandırılmıştır. Kitaplar seçilip incelenirken, öğretmenlerin kitapları öğretirken uyguladıkları özel keman öğretim yöntemleri dikkate alınmamış, sadece yazarlar tarafından kitapların içine yansıtılan müziksel gelişim dönemlerini içeren etkinliklerin değerlendirilmesi ile sınırlandırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplamada araştırmacılar tarafından hazırlanan “Okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitaplarını inceleme formu” kullanılmıştır. Formda kitapların künye bilgileri, görsel inceleme, içerik inceleme ve gelişim

dönemleri bakımından inceleme olmak üzere temelde dört bölüm bulunmaktadır. Kitabın künye bilgilerinde kitabın adı, yazarı, basım yılı, sayfa sayısı, seslendiği yaş grubu, kitaba ek materyallere ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Görsel incelemede kitap içinde resim ve metinlerin yer alışı, resim özellikleri alt başlıkları yer almaktadır. İçerik incelemede sayfa içeriğinde yer alan öğeler, bitiriş sertifikası olma durumu, kitaptaki uygulamaların içerdiği sınıf modelleri yer almaktadır. Kitapların okul öncesi dönem müziksel gelişim dönemleri bakımından incelenmesinde ise Burke (2018)'ün sınıflaması temel alınarak duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans ve keşif/oyun boyutlarına yer verilmiştir. Kitapta yer alan içerikler, Burke (2018)'ün sınıflamasına göre ilgili boyutların yer alıp almadığı, boyutlara ilişkin hangi etkinliklerin yer aldığı ve hangi yaş grubu içinde değerlendirildiği bakımından incelenmiştir.

Hazırlanan formun kapsam geçerliği için, okul öncesi gelişim, müzik ve müzik eğitimi ilgili çalışmalar yapan üç farklı uzmanın görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda forma son şekli verilerek keman eğitimi kitapları araştırmacılar tarafından bağımsız bir şekilde incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler, betimsel analiz ve içerik analizi yapılarak incelenmiştir. Betimsel analiz sürecinde keman eğitimi kitaplarının künye bilgileri, görsel ve içerikleri incelenerek genel özellikleri ortaya konmuştur. Nitel veri analizi sürecinde pek çok ilke olsa da (Dey, 1993; Miles ve Huberman, 1994) kabul gören tek bir yaklaşım yoktur. Nitel araştırmanın yapısına göre eklektik bir süreç olarak ilerler. Bu araştırmanın içerik analizi sürecinde veri kaynağında yer alan kitapların Burke (2018)'ün müziksel gelişim dönemlerine ilişkin sistematik hale getirdiği duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans ve keşif/oyun başlıkları altında değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede kodların oluşturulmasında gelişim dönemlerine ilişkin başlıkların önceden belirlenmiş olması nedeniyle tündengelem yolu izlenmiştir.

Geçerlik Güvenirlik

Çeşitleme (triangulation), meslektaş değerlendirmesi (member checking) ve denetim izi (audit trail) ölçütleri pozitivism ve postpozitivismin etkisiyle nitel araştırmalarda kullanılan teknikler arasında sayılabilir (Creswell ve Miller, 2000). Bu çalışmada "Okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitaplarını inceleme formu" nun geçerlik güvenilirliğinde uzman görüşlerinden faydalanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan form nitel araştırma

konusunda deneyimli üç müzik eğitimi uzmanının görüşleri alınarak son haline getirilmiştir. Analiz sürecinin geçerlik güvenilirliğinde de uzman değerlendirmelerine başvurulmuştur. Araştırmacılardan biri örnekleme de yer alan kitapları bağımsız olarak incelemiş, diğeri de bu analizi bağımsız olarak değerlendirmiştir. Ardından kitapların içerisinde yer alan etkinliklerin okul öncesi dönem çocuklarının gelişim dönemleri özelliklerine uygunluğu bakımından tartışarak birlikte analizi sonlandırmışlardır.

Bulgular

Bu bölümde okul öncesi keman eğitimine yönelik olarak hazırlanmış Türk eğitimcilerin keman eğitimi kitaplarının incelemesinden elde edilen bulgular tablolar halinde belirtilerek açıklanacaktır.

Okul Öncesi Keman Eğitimi Kitaplarının Genel Özellikleri

Bu kısımda araştırma kapsamında incelenen okul öncesi keman eğitimi kitaplarının genel özellikleri kitabın adı, yazarı, yayınevi, basım yılı, sayfa sayısı, ek materyal içerip içermediği ve seslendiği yaş grubu bakımından incelenmiştir. Örnekleme de yer alan kitapların genel özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Okul Öncesi Keman Eğitimi Kitaplarının Genel Özellikleri

Kitabın Adı	Yazarı	Yayınevi	Basım Yılı	Sayfa Sayısı	Materyal	Yaş Grubu
K1 Oyunlarla Keman 1	Demet Ergen, Sermin Bilen	Müzik Eğitimi Yay.	2009	80	Cd	Okul öncesi ve ilköğretim
K2 Oyunlarla Keman 2	Demet Ergen, Sermin Bilen	Müzik Eğitimi Yay.	2012	104	Cd	Okul öncesi ve ilköğretim
K3 Renklerle Keman Eğitimi	Ergün Çağlar	EÇM Yayınları	2017	77	-	Okul öncesi
K4 Renklerle Müzik ve Keman Eğitimi	Ergün Çağlar	Arkadaş Yayınevi	2018	152	Renkli nota yapıştırmaları	-
K5 Boyamalar ile Keman Öğreniyorum	-	EÇM Yayınları	2020	24	-	4-7 yaş
K6 Herkes Keman Çalabilir! Keman Metodu 1	Erhan Can Dereçiçek	Gece Kitaphığı	2021	171	-	-
K7 Renklerle Keman Öğreniyorum	İdil Teköz	İntro Yayınları	2017	112	-	-
K8 Sihirli Keman	Gülşah Sever, Senem Beşibirlik	Murat Kitabevi	2014	119	Web sitesi (Aktif değil)	Okul öncesi
K9 Küçük Kemancı	Sonat Coşkuner	Nota Yayıncılık	2013	69	Piyano eşlik kitabı	6-11 yaş
K10 Küçük Kemancı-Aşamalı 20 Parça	Sonat Coşkuner	Nota Yayıncılık	2012	27	Piyano eşlik kitabı	6-10 yaş
K11 Keman Metodu	Yiğitecan Kesendere	Can Müzik Yayınları	2016	104	Cd	4-70 yaş

Örnekleme içerisinde yer alan 11 adet kitabın ikişer tanesi Müzik Eğitimi Yayınları, Nota Yayıncılık ve EÇM Yayınları, birer tanesi Arkadaş Yayınevi, Gece Kitaplığı, İntro Yayınları, Murat Kitabevi ve Can Müzik Yayınları tarafından yayınlanmıştır. Tabloya göre okul öncesi dönem keman eğitimi için yazılmış kitapların 2009-2021 yılları arasında basıldığı görülmektedir. Sadece bir kitabın iki kez basıldığı, diğer kitapların tek baskı yaptığı görülmektedir. Örnekleme alınan kitapların sayfa sayılarının 24-171 arasında değiştiği görülmektedir. Kitaplara ek olarak çeşitli materyallerin de yer almaktadır. Kitapların üçünde etkinliklerde yer alan parçalar ve alıştırmaların kayıtlarının bulunduğu cd kayıtları bulunmaktadır. İki tanesinde tek forma halinde piyano eşlik partilerinin yer aldığı görülmektedir. Birer tanesinde renkli nota yapıştırmaları ve aktif olmayan bir internet sitesi bağlantısı bulunmaktadır. İncelenen kitapların yaş gruplarına bakıldığında dört kitapta yaş aralıkları ile dört kitapta ise yaş dönemleri olarak ifade edildiği görülmektedir. İncelenen kitapların içerisinde en erken başlangıç yaşının 4 olarak belirtildiği, diğer kitapların okul öncesi ve ilköğretim dönemine denk gelen 6-11 yaş aralığı için yazıldığı görülmektedir. Üç kitapta yaş grubu belirtilmemiştir, bir kitapta da yaş aralığı oldukça geniş tutularak 4-70 yaş arası öğrenciler hedeflenmiştir.

Okul Öncesi Keman Eğitimi Kitaplarının Görsel Özellikleri

Bu kısımda araştırma kapsamında incelenen okul öncesi keman eğitimi kitaplarının görsel özellikleri resim ve metnin yer alışı, resimleme-renk, sayfa içeriği, diploma ve sınıf modeli başlıkları altında incelenmiştir. Örnekleme yer alan kitapların görsel özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Okul öncesi Keman Eğitimi Kitaplarının Görsel Özellikleri

Kod	Resim ve metnin yer alışı	Yazı Büyüklükleri	Resimleme-renk	Sayfa içeriği	Diploma	Sınıf Modeli
K1	a	a	a, d	a, b, c, e	b	b
K2	a	a	a, d	a, b, c, e, f	b	b
K3	b	a	a, d	a, b, c, e	a	a
K4	a	b	a, d	a, b, c, e, f, g	a	a
K5	b	b	b, d	a, b	b	a
K6	a	c	a, c, d	a, b, c, e, f, g	a	a
K7	a	a	a, b, c, d	a, b, c, d, e	b	a
K8	a	c	a, b, d	a, b, c, d, e, f, g	a	a
K9	a	a	a, c	a, b, c, d, e	a	a
K10	a	a	a, c	a, b, d	a	a
K11	a	c	a, c	a, b, c, e	b	a

Resim ve metnin yer alışı; a-resimler ve metin aynı sayfada, b-metin yok, notalar ve resimler aynı sayfada. Yazı Büyüklükleri; a-büyük, b-orta, c-küçük. Resimleme-renk; a-renkli, b-siyah beyaz, c-fotoğraf, d-çizim. Sayfa içeriği; a-resim, b-nota, c-metin, d-şarkı sözü, e-şekil, f-bulmaca, g-nota yazım çalışması. Diploma; a-var, b-yok. Sınıf Modeli; a-bireysel, b-grup.

Tablo 2’de görüldüğü gibi kitapların 9 tanesinde resimler, notalar ve metinlerin aynı sayfalarda yer aldığı görülmektedir. İkisinde de metin olmadığı ancak notalar ve resimlerin aynı sayfada yer aldığı görülmektedir. Kitaplarda kullanılan yazı büyüklükleri karşılaştırıldığında altı kitabın yazılarının büyük, iki tanesinin orta, üç tanesinin de küçük olduğu görülmektedir. Kitaplar resimleme ve renk açısından renkli, siyah beyaz, çizim veya fotoğraf olmasına göre incelendiğinde kitaplarda en çok çizim kullanıldığı, K7 kitabında ise resimleme ve renk özelliklerinin hepsinin kullanıldığı görülmektedir. K7 ve K8’de yer alan duruş tutuş görselleri ve boyama etkinliklerinde siyah-beyaz görsellerin yer aldığı dikkat çekmektedir. İncelenen kitapların altı tanesinde bitirildiğinde verilmek üzere diploma bulunmaktadır, beş tanesinde ise diploma bulunmamaktadır. Kitaplar farklı sınıf modelleri için etkinlik ve görsel bulunup bulunmamasına göre incelendiğinde kitapların genel olarak bireysel dersler için yazıldığı (n=9) görülmektedir. Sadece iki tanesinin grup derslerine yönelik olarak yazıldığı görülmektedir.

Gelişim Dönemleri Bağlamında İncelenmesi

Bu bölümde örneklemdaki kitaplar Burke (2018)’ün hazırladığı okul öncesi müziksel gelişim dönemleri rehberinde yer alan duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans ve keşif/oyun becerileri bağlamında incelenmiştir.

Duyma/İşitme

Bu kısımda araştırma kapsamında incelenen okul öncesi keman eğitimi kitaplarının, hitap edilen yaş grubunun gelişim özelliklerine uygun, duyma/işitme alanında etkinliklerin olup olmadığı incelenmiştir. Örneklemden yer alan kitapların duyma/işitme etkinliklerine ilişkin bilgiler Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Okul öncesi Keman Eğitimi Kitaplarındaki Duyma/İşitme Etkinlikleri

Duyma/İşitme Etkinlikleri	Bulunduğu Kitaplar
Tiz ve pes kavramları	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K11
Tanıdık ezgiler	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10
Tempo	K3, K4, K5, K6, K9, K10, K11
Kemandan farklı sesler çıkarma	K1, K2, K8, K9, K10, K11
Farklı müzik türleri	K6, K7, K8, K9, K10, K11
Dinamikler	K3, K4, K5, K6, K11
Kayıt (cd vb.) dinleme	K1, K2, K11
Müziği metaforlarla tanımlama	K1, K2, K8
Keman harici çalgılar kullanma	K1, K2
Müzik ve duygu ilişkilendirmesi (mutlu- korkunç vb.)	K9, K10
Ses taklidi	K1
Farklı ses materyalleri kullanma	K1
Kendi beğenisine göre eser seçmeye yönlendirme	K2

Tablo 3'e göre Burke (2018)'ün duyma/işitme alt boyutu kapsamında önerdiği etkinlik tiplerinden tamamının örneklem içindeki kitapların içeriğinde yer aldığı görülmektedir. Kitaplarda en çok tiz ve pes kavramlarının öğretimine ilişkin etkinlikler bulunmaktadır. Özellikle boş tellerin tanıtımında tiz ve pes notaların kullanıldığı görülmektedir. Ancak sadece K1, K2, K6, K8, K11 kitaplarında bu konuya özellikle vurgu yapılmaktadır. Örneğin K2'de bir hikâye kurgusu içerisinde pes bir ses olan re'yi kral ile, daha tiz bir ses olan la'yı da prenses karakteri ile eşleştirerek bir basamak etkinliği kullanılmaktadır. Burke (2018)'ün etkinliklerinden bir tanesi de eğitimde tanıtık ezgilerin kullanılmasıdır. K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9 ve K10 kitaplarında tanıtık ezgiler kullanılmaktadır. Kitapların genelinde seçilen repertuarın evrensel ezgilerden oluştuğu görülmektedir. Ancak Türk ezgilerinden de örnekler yer almaktadır. Örneğin K7'de Jingle Bells, Yaşasın Okulumuz (Twinkle Twinkle Little Star) gibi evrensel ezgilerin yanı sıra, Postacı, Kara Basma İz Olur, Yalancı Çoban gibi Türk tekerleme ve ezgilerine de yer verildiği görülmektedir. Tanıtık ezgilerin hiç yer almadığı tek kitap K1 olarak tespit edilmiştir. Kitapta kemanın başlangıç aşamasında duruş, tutuş ve temel müziksel bilgilerin hikâyeler ile oyunlaştırılması temel alındığından tanıtık ezgiler kullanılmadığı düşünülmektedir.

İncelenen kitaplar arasında çok farklı müzik türlerine ilişkin repertuar olduğu görülmektedir. Uluslararası repertuar çeşitliliği bakımından K11'in zengin olduğu görülmüştür. K11'de klasik, jazz, blues, rock ve pop müzik türlerinin ünlü örneklerine yer verilmiştir. K7'de de tango, klasik, pop gibi uluslararası repertuar olmasının yanı sıra ulusal repertuarımızdan Daldalan, Hatırla Sevgili, Tohumlar Fidana, İzmir Marşı gibi türküler, okul şarkıları ve marşlara yer verildiği görülmektedir.

Kitapların arasında kemandan farklı sesler çıkarma etkinliklerinin yer aldığı görülmektedir. Farklı ses olarak genellikle Pizzicato tekniğinin yer aldığı, sadece K8'de kemanın bölümlerinden sürterek, vurarak farklı sesler çıkarılması için etkinlikler yapıldığı tespit edilmiştir.

Kitaplar arasında sadece K1'de ses taklidine yer verildiği görülmektedir. İlgili etkinlikte tiz ve pes ses kavramlarının öncelikle hayvan sesleriyle ardından da kemanın telleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir. İncelenen kitaplardan K1 ve K2'de ksilofon ve bongo gibi farklı çalgıların da kullanıldığı görülmektedir. Sadece K1'de poşet, teneke ve deniz kabukları vb. gereçler ile

farklı ses materyalleri kullanılmıştır. Kendi beğenisine göre eser seçmeye yönlendirme etkinliğinin sadece K2’de yer aldığı görülmektedir. İlgili etkinlikte öğrenciler “Yapboz Oyunu” ile birbirlerinin ürettikleri bestelere ilişkin beğenilerini ifade etmeye yönlendirilmektedirler.

Kitaplardan K3, K4, K5, K6 ve K11’de müziksel dinamiklerden pp, p, mp, mf, f, ff, crescendo, decrescendo, diminuendo terimlerinin geçtiği görülmektedir. Ancak ağırlıklı olarak p, mf ve f dinamiklerinin kullanıldığı görülmüştür. İncelenen kitaplar arasında K1, K2 ve K8’de müzik metaforlar ile ifade edilmektedir. İlgili etkinliklere bakıldığında K1 (s.41)’de öğrencilerden müzik eşliğinde kukla ve kuklacı rolü yapmaları istenmektedir. K2’deki etkinlikte notalar, K8’de ise re majör dizi merdiven basamaklarına benzetilerek öğretilmektedir. Yine K8’de dizek, notaların evine benzetilerek evin kapısının anahtar ile açılması metaforları kullanılmaktadır.

Örnekleme alınan kitaplardan K1, K2 ve K11’de kayıt dinleme etkinliği bulunmaktadır. K1 ve K2’de etkinlikler yapılırken fon müziği olarak çalınmak üzere eserlerin yer aldığı Cd bulunmaktadır. K11’de ise kitap içinde yer alan birkaç alıştırmaya ilişkin Cd kayıtları yer almaktadır. Müzik ve duygu ilişkilendirmesi etkinliği K9 ve K10’da kararlı, neşeli, sevecenlikle gibi ifadelerle eserlerin çalınması için yönlendirmeler bulunmaktadır.

Sesleme/Şarkı Söyleme

Bu kısımda araştırma kapsamında incelenen okul öncesi keman eğitimi kitaplarının, hitap edilen yaş grubunun gelişim özelliklerine uygun, sesleme/şarkı söyleme alanında etkinliklerin olup olmadığı incelenmiştir. Örneklemde yer alan kitapların sesleme/şarkı söyleme etkinliklerine ilişkin bilgiler Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Okul öncesi Keman Eğitimi Kitaplarındaki Sesleme/Şarkı Söyleme Etkinlikleri

Sesleme/Şarkı Söyleme Etkinlikleri	Bulunduğu Kitaplar
Ritim söyleme	K1, K2, K3, K6, K7, K8, K11
Melodi çizgisini söyleme-belirtme	K2, K6, K7, K8, K9, K10, K11
Şarkı söyleme	K7, K8, K9, K10
Söylemeyi duyularla ilişkilendirme	K7, K8, K9, K10
Tanıdık şarkıları söyleme	K7, K8, K9, K10
Farklı müzik türlerini söyleme	K7, K8, K9, K10
Hızlı-yavaş söyleme	K11
Kendi şarkısını bestelemeye yönlendirme (doğaçlama)	-
Kendi şarkısını seçmeye yönlendirme	-
Mırıldanma vb.	-
Forte-piyano söyleme	-

Tablo 4'e göre incelenen kitaplarda Burke (2018)'ün sesleme/şarkı söyleme alt boyutu kapsamında önerdiği etkinlik tiplerinden en çok ritim söyleme ve melodi çizgisini söyleme-belirtme yer almaktadır. Bu etkinlikler, alıştırmaları ve etütleri keman ile çalmadan önce ritmik ve melodik seslendirme yolu ile uygulanmaktadır. Alıştırmalara bakıldığında K7, K8, K9 ve K10'un sözlü şarkılar içerdiği görülmektedir. Örneğin K8'de küçük tekerlemeler gibi çok tanıdık olmayan ezgiler varken K7, K9 ve K10'da türküler, okul şarkıları gibi ulusal ve evrensel repertuvardan sözlü ve tanıdık şarkıların yer aldığı görülmektedir. K8'de dersin başında ve sonunda bir rutin oluşturmak, öğrencilerin ilgisini derse çekmek ve çalmaya hazırlanmak için şarkılar yer almaktadır. Yalnızca K11'de bir alıştırmının farklı metronom hızları ile seslendirilmesiyle hızlı-yavaş söyleme etkinliğine yer verilmiştir.

İncelenen kitapların hiçbirinde sesleme/şarkı söyleme boyutunda kendi şarkısını bestelemeye yönlendirme, kendi şarkısını seçmeye yönlendirme, mırıldanma ve forte-piyano söyleme etkinlikleri yer almamaktadır.

Hareket/Dans

Bu kısımda araştırma kapsamında incelenen okul öncesi keman eğitimi kitaplarının, hitap edilen yaş grubunun gelişim özelliklerine uygun, hareket/dans alanında etkinliklerin olup olmadığı incelenmiştir. Örneklemede yer alan kitapların hareket/dans etkinliklerine ilişkin bilgiler Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Okul öncesi Keman Eğitimi Kitaplarındaki Hareket/Dans Etkinlikleri

Hareket/Dans Etkinlikleri	Bulunduğu Kitaplar
Keman çalışını, tutuşunu taklit etme (Öğretmen- fotoğraf-arkadaşı vb.)	K1, K2, K6, K7, K8, K9, K11
Beden perküsyonu (el çırpma, ayak vurma vb.)	K1, K2, K7, K8
Kemanla ve kemansız farklı şekillerde hareket etme (Havada yay çekme, yatarak çalma, yürüyerek çalma, zıplama, hoplama, koreografi vb.)	K1, K2, K8
Müzikle birlikte hareket etme	K7, K8, K11
Düzenli atım vuruşu yapma	K1, K2
Farklı müzik türlerine çalma-hareket etme	K8
Parmak oyunları	K8
Hareket şarkıları	K8

Tablo 5'e göre Burke (2018)'ün hareket/dans alt boyutu kapsamında önerdiği etkinlik tiplerinden en çok keman çalışını taklit etme yer almaktadır. Bu etkinlik kitaplarda çoğunlukla duruş ve tutuş görselleri ile belirtilmektedir. Örneğin K9'da keman ve arşe tutuşu aşamalı olarak çizimlerle gösterilmiştir. K11'de fotoğraflar ile, K8'de çizimler ile doğru tutuşlar gösterilmiştir. K6 ve

K7’de doğru tutuşların yanı sıra yanlış tutuşların da bir farkındalık kazandırmak için görsellerle belirtildiği tespit edilmiştir. Doğru duruş ve tutuşun bir etkinlik içerisinde gösterildiği çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin K1 (s.37)’de öğretmen köpükten yapılmış keman maketini sol elin desteği olmadan yerleştirerek öğrencilere örnek oluşturur ve aynı tutuşu öğrencilerin taklit etmelerini ister. K2 (s.9)’de ise öğretmen keman çalmayı hayal ederek oynayacaklarını açıklayarak elinde keman ve yay olmadan keman çalma pozisyonunu örnekler ve öğrencilerden kendisini taklit etmelerini ister.

İncelenen kitaplarda metronomla farklı hızlarda çalışmalar olsa da düzenli atım vuruşu yapmaya yönelik etkinlikler K7, K8 ve K11’de bulunmaktadır. K7’de elin, düzenli atım vuruşlarında nasıl kullanılacağı basit ve bileşik ölçülerde oklar ile gösterilmiş ve şarkılar içerisine kullanımı istenmiştir. K8’de yer alan tekerlemeleri çalmadan önce ritim vurarak söylemeye yönlendirmektedir. Ayrıca “bir-dir-bir-hey” (s.38) oyununda öğrenciler bir saatin tik tak vuruşları gibi ellerini düzenli vurarak görseldeki nesnelere hecelerini ritmik olarak söylemektedirler. K11’de ise düzenli atım vuruşu yapma etkinliği alıştırmaların el vurarak ritmik söyleme çalışmalarında yer almaktadır.

Kitaplarda farklı müzik türlerinin yer almasına ilişkin bilgiler daha önce Tablo 3’te yer almıştır. Hareket/dans boyutunun altında ise bu farklı müzik türlerinin hareket içeriklerine ilişkin bir inceleme yapılmıştır. K1 ve K2’de Elgar, Kreisler gibi bestecilerin eserleri çeşitli hareket oyunları ile işlenmektedir. İncelenen kitaplar arasında türkü, pop, rock gibi farklı türler olmasına rağmen bu eserler ile ilişkilendirilmiş hareket oyunlarına rastlanmamıştır.

İncelenen kitaplarda beden perküsyonu kullanımı K1, K2, K7, K8’de yer almaktadır. Örneğin K1 (s.55)’de alkış ve sus işareti yaparak ritmik bir motif öğretilmektedir. K2 (s.15)’de öğrencilerden tahtada yazılı olan ritmik motifi, altındaki heceler ile alkış yaparak seslendirmeleri istenmektedir. K7’de dize vurarak vuruş kavramı öğretilmektedir. K8 (s.110)’de ise meyve sebze isimlerinin hecelerini söylerken, el çırparak, yaylanarak, dize vurarak beden perküsyonu yapılmaktadır.

Kemanla ve kemansız farklı şekillerde hareket etme etkinliğine K1, K2 ve K8 kitaplarında yer verilmiştir. Örneğin K1’de Mıknatıs Oyunu içerisinde iki öğrenci artı ve eksi kutup olarak eşleşir. Artı kutup olan öğrencinin sol, eksi kutup olan öğrencinin sağ kolu birleştirilir. Oyunda eksi kutup tutuş pozisyonunu bozmadan, artı kutup ile dönmektedir. K2 ve K8’de öğretmen arşe

veya kalem tutuşunu öğrencilerden hayal etmesini isteyerek havada yay çekme ve itme hareketleri yaptırmaktadır.

İncelenen kitaplardan K1, K2 ve K8’de müzikle birlikte hareket etme etkinliğine yer verilmiştir. Bu etkinlikler arasında aktif dinleme çalışmaları olduğu gibi müziğin fon amacıyla kullanıldığı örnekler de bulunmaktadır. Örneğin K2 (s.47)’de bir dur-kalk oyunu yer almaktadır. Oyuna göre öğretmen müziği açtığında öğrencilerin serbest dans etmesini ister. Müzik durduğunda öğrenciler çalgılarının başında hazır olurlar. K1’de yer alan duruş-tutuş için tasarlanmış “Heykel Oyunu”nda, heykeltıraş ve hamur rolündeki öğrenciler yay ve keman tutuşunu çalışırken müziğin fon olarak arka planda çalmaktadır. K8 (s.25)’de ise öğretmen keman çalarken öğrenciden kemanını tutarak odanın içinde yürümesi ve dans etmesi; ayrıca öğretmen uzun sesler çaldığında sallanması, kesik kesik sesler çaldığında da zıplaması istenmektedir.

Burke (2018)’ün sınıflandırmasında yer alan parmak oyunları arasında parmakların şarkılar ve tekerlemelerle konuşturulduğu, hareket ettirildiği etkinlikler yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında odağımız keman eğitimi olduğu için parmak oyunları keman eğitimine yönelik tasarlanmış oyunlar bakımından incelenmiştir. Bu doğrultuda sadece K8’de parmak oyunlarına yer verildiği görülmüştür. K8 (s.29)’de Kemanımla Sessiz Oyunlar başlığı altında Prens ve Prensese Dansı, Bebek Prens ve Abisi Parkta etkinlikleri yer almaktadır.

Örnekleme alınan kitaplardan sadece K8’de hareket şarkıları bulunmaktadır. Dersin başlangıcında öğrencilerin derse ilgisini çekmek ve çalmaya hazırlamak için “Yastığı takarım, omzuna koyarım, yayı düzgün tutup, doğru tele koyup ezgiler çalarım” gibi sözler ile yönlendirmeler içeren bir hareket şarkısı yer almaktadır. Kitapta yer alan bir diğer hareket şarkısı da özellikle yeni başlayan çocukların bedenini rahatlatarak tutuşa hazırlamak ve enerjilerini dengelemek için kullanılabilir Egzersiz Şarkısı’dır. Şarkının içerisinde “Öne arkaya, sağa sola, boynunu oynat ve eller havaya” sözleriyle ve hareket görselleriyle yönlendirmeler bulunmaktadır.

Keşif/Oyun

Bu kısımda araştırma kapsamında incelenen okul öncesi keman eğitimi kitaplarının, hitap edilen yaş grubunun gelişim özelliklerine uygun, keşif/oyun alanında etkinliklerin olup olmadığı incelenmiştir. Örneklemede yer alan kitapların keşif/oyun etkinliklerine ilişkin bilgiler Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Okul öncesi Keman Eğitimi Kitaplarındaki Keşif/Oyun Etkinlikleri

Keşif/Oyun Etkinlikleri	Bulunduğu Kitaplar
Farklı ezgi ritim kalıpları oluşturma	K1, K2, K3, K6, K8
Hikâyeleştirme	K1, K2, K8
Kemandan çıkabilecek farklı sesleri keşfetme	K1, K8
Karakterler (arı vız vız- prof vb.)	K4, K8
Toplu oyuna katılma	K1, K2
Farklı materyallerden ses çıkartma	K1
Farklı müzik türlerini keşfetme	-
Farklı tempolarda deneme	-
Farklı dinamikleri kullanma	-
Parçalara hikâye veya söz yazma	-

Örnekleme alınan kitaplar içerisinde farklı ezgi ve ritim kalıbı oluşturma etkinliklerinin K1, K2, K3, K6 ve K8’de yer aldığı görülmektedir. Bu kitaptan bazılarında sadece ritim kalıbı, bazılarında ise ezgi ve ritim oluşturma birlikte yer almaktadır. K1 (s.11)’de Ormanın Sesi etkinliğinde çalışılan ezgiye öğrencilerin ritmik bir eşlik oluşturmaları istenmektedir. K2 (s.97)’de ise öğrencilere ritmik eşliği yarım bırakılmış bir şarkıyı tamamlamaları istenmektedir. K3’ün sonunda öğrencilerin kendi parçalarını yazmalarına imkân sağlayan Benim Şarkım isimli boş bir bölüm bırakılmıştır. K6 (s.50) ve K8 (s.64)’de çeşitli egzersizler çalışıldıktan sonra öğrencilerden ilgili egzersizdeki konuları içeren yeni çalışmalar yazmaları istenmektedir. Ayrıca K8 (s.104)’de “Kart Oyunu” etkinliği içerisinde re majör dizisinin basamaklarının yazılmış olduğu renkli kartları birbirine ekleyerek kendi ezgilerini oluşturmaları istenmektedir.

İncelenen kitaplar içerisinde hikâyeleştirmelere yer veren kitapların K1, K2, K8 olduğu tespit edilmiştir. Özellikle K1 ve K2’deki etkinlikler tamamen hikâye temelli olarak tasarlanmıştır. Kemanla ilgili verilmek istenen teknik ve müziksel konular Afacan Can, Minik Avcı gibi hikâyelerle işlenmektedir. Her hikâye yazılı ve görsel olarak anlatılmakta ve kemandaki teknik ve müziksel konular ile ilişkilendirilmektedir. K8’de ise Kemanımla Sessiz Oyunlar, Yay Ülkesine Yolculuk etkinlikleri içerisinde doğru duruş ve tutuş hikâyeler ile işlenmektedir. Keşif/oyun boyutundaki önemli hususlardan biri de yaratıcılıktır. İlgili kitaplarda hikâyelerin yazarlar tarafından oluşturulduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından hikâye ve söz yazılmasına ilişkin olarak kitapların hiçbirinde etkinlik yer almadığı tespit edilmiştir.

Örneklemedeki bazı kitaplarda çeşitli karakterler aracılığıyla kitapta yer alan tüm çalışmaların hikâyeleştirildiği görülmektedir. Örneğin K4’te Bayan Vız Vız karakteri kitap boyunca çeşitli terimler hakkında tanımlayıcı bilgiler

vererek yer almaktadır. K8’de aynı görevi Profesör Bilgin üstlenmektedir. Öğrencilerle birlikte çalışan ve oyun oynayan Sihirli Keman, şaşırtmaya çalışan Tırtıl Duga ve kitaptaki alıştırmaya ve soruları birlikte yapmak için oluşturulmuş Meraklı Kedi Mırnav tüm kitap boyunca bilgi, çalışma, şaşırtmaca ve değerlendirme etkinliklerinde yer almaktadır.

Kemandan çıkabilecek farklı sesleri keşfetme etkinliklerinin de hikâyeler ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Örneğin K1’de ormandaki hayvanların çıkarttıkları sesleri kalınlık ve inceliklerine göre öğrencilerin keman telleri ile ilişkilendirmeleri istenmektedir. K8’de ise öğrencilerin kemandan çıkarabileceği farklı sesler “Kemanı bebek gibi kucağımıza alıp telleri gıdıklayalım”, “Yayı yukarıdan aşağıya doğru savurup çıkan ‘vuu’ sesini dinleyelim” ifadeleri ile belirtilmektedir.

İncelenen kitapların dokuz tanesinin bireysel dersler için, iki tanesinin ise toplu dersler için yazıldığı daha önce Tablo 2’de belirtilmişti. Bu bağlamda her ne kadar bireysel ders için yazılan kitapların içinde toplu derslere uyarlanabilecek çalışmalar olmasına rağmen, toplu oyuna katılma etkinliklerinin K1 ve K2’de yer aldığı görülmektedir.

Bir diğer keşif/oyun etkinliği olarak farklı materyallerden ses çıkartma, sadece K1’de yer almaktadır. İlgili etkinlikte hayvan seslerini taklit etme amacıyla poşetler, teneke, deniz kabukları, boncuklar, pet şişeler, cam bardaklar gibi materyalleri kullanarak doğaçlama çalışmalara yer verilmektedir.

Çalışmanın bu bölümüne kadar ele alınan boyutların tamamında farklı müzik türleri, tempolar ve dinamikler duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans çalma etkinlikleri içerisinde tartışılmıştır. Keşif/oyun boyutunda ise kitaplarda yer alan repertuar haricinde öğrencilerin farklı müzik türlerini keşfetmeleri, farklı dinamik ve tempoları deneyimlemeleri için uygun ortamın oluşturulması amaçlanmaktadır. Burke (2018)’e göre bu ortam farklı müzik listelerine öğrencilerinin ulaşımının sağlanması ve kendi müzik listelerini oluşturmaları, ders içi ve dışı farklı müzik türlerini içeren etkinliklere yönlendirilmeleri gibi fikirler ile oluşturulabilir. Bu açıdan bakıldığında incelenen kitapların içerisinde farklı müzik türleri, tempolar ve dinamiklerin deneyimlenmesine ilişkin keşif/oyun boyutunda etkinliklerin yer almadığı tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırma kapsamında Türkiye’de okul öncesi dönem keman eğitimi

için yazılmış kitapların müziksel gelişim dönemlerine uygunluğu bakımından incelenmesine yer verilmiştir. Örnekleme alınan kitapların genel özelliklerinde yazarları, yayınevi, basım yılı, sayfa sayısı ek materyal ve seslendiği yaş grubu boyutları incelenmiştir. Buna göre basılan kitapların 2009-2021 yılları arasında olduğu tespit edilmiştir. Sayfa sayısının da 24-171 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. İlgili literatürde seslerin, görsellerin ve multimedya araçlarının birlikte kullanılmasının çocukların bilgiye ulaşmasında ve daha hızlı bilgi işleminde etkili olduğuna ilişkin çalışmalar vardır (Yafie, Nirmala, Kurniawaty, Bakri, Bani Hani ve Setyaningsih, 2020). Bu bağlamda incelenen kitaplara ek materyal olarak Cd, piyano eşlik kitabı, renkli nota yapıştırıcıları ve web sitesi uygulamalarının yer almasının öğrenmeye katkı sağladığı düşünülmektedir. Kitapların hedeflediği öğrenci kitlesi 4 yaşından itibaren okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerini kapsayacak şekilde belirtilmiştir. Bir kitapta da yaş grubu 4-70 yaş kapsayacak şekilde oldukça geniş tutulmuştur. Üç kitabın da yaş grubu belirtilmemiştir. Eğitim ortamları farklı becerileri, öğrenme alışkanlıkları ve zihinsel yetenekleri olan öğrencilerle doludur. Öğrenenler arasındaki kişisel farklılıklar, farklı stratejilerin öğretim tasarımında kullanılmasını gerektirmektedir (Keleş, Fiş Erümit, Özkale ve Aksoy, 2016). Her bir keman kitabı da kendi hitap ettiği yaş kitlesinin gelişim özellikleri ve ihtiyaçlarına göre bir öğretim tasarımı yapmaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde gelişimin çok hızlı olmasından kaynaklı olarak yaş gruplarının ve öğrenci ihtiyaçlarının çok doğru tespit edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda örnekleme alınan kitapların görsel özellikleri resim ve metnin yer alışı, yazı büyüklükleri, resimleme-renk, sayfa içeriği, diploma ve sınıf modeli boyutları ile incelenmiştir. Buna göre özellikle okul öncesi kitaplarını inceleyen literatürde, çocukların resimli kitaplarla etkileşime geçtiği, çocuk için oluşturulan kitapların birçok özelliği içinde barındırmasının gerekliliği vurgulanmaktadır (Bilgin, 2011). Aynı zamanda daha büyük boylarda, zengin resimlemelere sahip ve yazılar ile resimlerin uyumlu olması gerektiği belirtilmektedir (Dwyer ve Neuman, 2008). Okul öncesi dönemde çocukların görsellere, ilköğretimden itibaren de yazılara daha çok odaklandıkları söylenebilir. Çocukların daha rahat okuyabilmeleri için oluşturulmuş evrensel yazı standartları bulunmaktadır. Bu çerçevede Millî Eğitim Bakanlığı (2021)'nin ilköğretim birinci sınıflar için yirmi, ikinci sınıflar için on sekiz punto olarak belirlediği yazı boyutları bulunmaktadır. Bu bilgilerin ışığında örnekleme alınan kitapların çoğunluğunda resim-

ler ve metnin aynı sayfada yer aldığı, altı tanesinin yazı büyüklüğünün evrensel standartlara uygun olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi dönem için yazılacak kitapların yazı ve görsel büyüklüklerinin bu dönem çocuklarına uygun olarak tasarlanması önerilmektedir.

İncelenen kitapların tamamının renkli basım olduğu, içeriğinde fotoğraf ve çizimlere yer verildiği ortaya çıkmıştır. Kitaplar arasında siyah beyaz bir baskıya rastlanmamıştır. Ancak çok az kullanılmakla birlikte, duruş tutuş görselleri ve boyama etkinliklerinde siyah-beyaz görsellerin yer aldığı tespit edilmiştir. Sayfa içeriklerine bakıldığında nota, metin ve görsellerin aynı sayfa içinde yer aldığı tespit edilmiştir. Özellikle okul öncesi dönemde öğrencilere bilişsel yük oluşturmayacak şekilde eğitsel ve görsel tasarımlar yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

İncelenen kitapların yarısında kitap bitirme diplomasının yer aldığı görülmektedir. ARCS motivasyon modeline göre öğrencilere kendi başarılarıyla ilgili somut geri bildirimler vermenin doyum sağlayarak motivasyonu arttırdığı belirtilmektedir (Kayak ve Mahiroğlu, 2010; Keller, 2019). Bu nedenle kitaplarda diplomaların yer almasının motivasyonu da olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Lamb (2010)'a göre müzik sadece beceri ve yetenek kavramlarıyla sınırlandırılmayacak sosyal bir fenomendir. Aynı zamanda bireyler, gruplar, sosyal yapılar arasındaki etkileşimle kurulan anlamlar ile çok daha derin ve zengin bilgi ve beceri kazanılmasını sağlar. Sosyal ve duygusal gelişim çocukların diğer öğrenmelerine de altyapı oluşturur (Pound ve Harrison, 2003). Sultani ve Akutsu (2019)'ya göre kavramsal etkiler özellikle grup çalışmalarında ortaya çıkar. Bir grup çalışması çocukların kendi müziksel deneyimlerini paylaşabilecekleri ve diğerleri ile birlikte keşfedebilecekleri müziksel çevre sağlar. Aynı zamanda grup çalışmaları öğrencilerin eğlenerek keyifle ve yaratıcı bir şekilde öğrenmelerini sağlar (Csikszentmihalyi, 1990; Suzuki, 2010). Bu çerçeveden bakıldığında incelemeye alınan kitaplar her ne kadar grup çalışmalarına uyarlanabilecek etkinlikler içerse de genel olarak bireysel çalışmalar için yazıldığı görülmektedir. Kitaplardan sadece ikisi tamamen grup çalışmalarına yönelik olarak yazılmıştır. Sonraki çalışmalarda öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik olarak keman eğitimcilerinin sadece bireysel değil grup çalışmalarını için de etkinlikler üretmeleri önerilmektedir.

Bu araştırma kapsamında ele alınan kitaplar üçüncü alt problem doğrultusunda Burke (2018)'ün müziksel gelişim dönemleri bağlamında incelenmiştir. Literatürde birçok araştırmacı bu gelişim dönemlerine göre ders planlarının yapılmasının önemli olduğunu belirtmektedir. Çocukların erken yıllardan itibaren deneyimlediği müziksel beceriler; müzik dinleme, şarkı söyleme, bedensel hareket ve dans, müzikli oyun, çalgı çalma ve estetik yaratımdır (Beaty, 2014; Campbell ve Scott-Kasner, 2006; Jackman, 2011; Kim ve Kemple, 2011; Lee, 2010). Burke (2018)'ün gelişim dönemlerinde de duyma/işitme, sesleme/şarkı söyleme, hareket/dans ve keşif/oyun boyutlarının yer aldığı rehberde, gelişim dönemlerine ek olarak öğretmenlerin bu dönemleri desteklemek için yapabilecekleri etkinliklere de yer verilmektedir. Öğretmenlerin sınıflarında nitelikli müziksel deneyimler sağlamaları, müziği farklı etkinlik alanları içerisine entegre ederek hem bir amaç hem de bir araç olarak nitelikli bir şekilde kullanabilmeleri, çocukların müziksel becerileri ile bütünsel gelişimlerinin desteklenmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Kandır ve Türkoğlu, 2015). Bu araştırmanın amacı da okul öncesi dönem için yazılmış keman eğitimi kitaplarının öğrencilerin müziksel gelişimini bütünsel bir yaklaşımla destekleyip desteklemediğini incelemektir.

Araştırma bulgularına göre kitaplarda yer alan etkinliklerin en çok duyma/işitme boyutunda olduğu ortaya çıkmıştır. Bu etkinlikler içerisinde en çok tiz ve pes kavramları, tanıdık ezgilere yer verme ve tempo çalışmaları öne çıkmaktadır. Burke (2018)'ün önerdiği ses taklidi, farklı ses materyallerini kullanma ve kendi beğenisine göre eser seçmeye yönlendirme etkinlikleri ise en az yer verilen etkinlikler olmuştur. Sesleme/şarkı söyleme boyutunda ise tanıdık şarkıların ritim ve ezgilerini söyleyerek farklı duygularla ilişkilendirme etkinliklerinin yer aldığı görülmektedir. Ancak kendi şarkısını seçme, besteleme, mırıldanma ve farklı dinamiklerle söyleme gibi etkinliklerin kitaplarda hiç yer almadığı görülmektedir. İncelemeye alınan kitaplar keman eğitimi üzerine yazılmış olduğu için şarkı söyleme etkinliklerinin geri planda olmasının doğal olduğu düşünülmektedir. Hareket/dans boyutunda da kitaplarda yer alan görseller ve öğretmenin keman tutuşunu gözlemlene etkinlikleriyle çoğunlukla duruş tutuş çalışmalarına yer verildiği ortaya çıkmıştır. Örneklerdeki bazı kitaplarda beden perküsyonu çalışmaları da bulunmaktadır. Ancak parmak oyunları ve hareket şarkılarının sadece bir kitapta yer aldığı ortaya çıkmıştır. İncelenen kitaplarda en az etkinliğin yer aldığı boyut keşif/oyun olmuştur. Farklı ezgi ve ritim kalıpları oluşturma ve hikâyeleştirme etkinliklerinin az da olsa yer aldığı görülmektedir. Öğrencilerin farklı müzik türlerini

keşfetmesine, farklı tempolarda denemesine, farklı dinamikleri kullanmasına, parçalara kendilerinin hikâye ve söz yazmalarına yönlendirecek etkinliklerin kitaplarda hiç yer almadığı görülmektedir.

Baney (2002)'ye göre şehir yaşamının getirdiği gürültülü ortam içerisinde insanlar bu gürültüleri odağının dışında bırakmayı öğrenirler. Algısı yüksek dinleyiciler olabilmek için çocukların dikkatli dinleme becerilerini geliştirmek önemlidir. Bance (2012)'e göre şarkı söyleme, Pica (2000)'ya göre de hareket oyunları bilişsel, sosyal ve duygusal becerilerin gelişmesi için önemlidir. Çocuklar da doğaları gereği günlük yaşamlarındaki aktivitelerde kendiliğinden şarkı söylerler. Hareket şarkılarındaki ezgiler ve şarkılı oyunlar çocukların serbest oynarken doğal olarak hareket etmelerini sağlar (Campbell ve Scott-Kassner, 2006). Çocukların çalınacak şarkıları mırıldanması, söylemesi, çeşitli tamamlama oyunları gibi keyif alarak yaptıkları şarkı söyleme etkinliklerinin keman eğitimi kitaplarında da yer almasının çalgı çalma becerilerine olumlu katkısı olacağı düşünülmektedir. Campbell ve Scott-Kassner (2006)'a göre çocuk gelişimi açısından bakıldığında hareket, bir çalgıyı çalmak için gerekli olan motor becerilerden çok daha fazlasıdır. Dans, yaratıcı hareket, Eurythmics gibi etkinliklerin keman eğitimi kitaplarında yer almasının okul öncesi dönem çocuklarının bütünsel gelişimi için önemli olduğu düşünülmektedir. Keşif/oyun çocukların öğrenme sürecinde büyük rol oynar. Mayesky (1998)'ye göre yeni bir obje tanıtıldığında çocuklar bu obje ile neler yapılabileceğini keşfetmeye başlar, bu sırada bütün duyular çalışır. Öğretmenler de farklı materyaller ile sesler üreterek model olmalı ve çocukları keşif sürecini sürdürmeleri için cesaretlendirmelidirler. Bu yol ile çocukların yaratıcılık süreçlerini de desteklemiş olurlar. Bu bağlamda çocukların kendi eserlerini oluşturmaya, çalgılarını keşfetmeye, hikâye ve şarkı sözü üretmeye yönelik etkinliklerin keman eğitimi kitaplarında yer almasının önemli olduğu görülmektedir.

Çocukların müziksel gelişimini destekleyen program, plan ve etkinliklerin sadece keman eğitimi kitaplarında değil, genel müzik eğitiminde de yeterli düzeyde yer almadığı görülmektedir. Kandır ve Türkoğlu (2015)'nin MEB 2013 Okul öncesi Eğitim Programı'nın müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi başlıklı çalışmalarında; programı kazanımlar, öğrenme süreci ve değerlendirme öğeleri yönünden incelemişlerdir. Araştırma sonunda okul öncesi eğitim programında yer alan kazanımların müzikal bece-

rilerden “müzikal biliş”, “müziğin sosyal fonksiyonu”, “müzikal hareket/be-densel yaratım” ve “ses bilgisi ve farkındalığı” yönünden doğrudan ilişkili ka-zanımlarla desteklenmediği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, okul öncesi eğitim ve müzik eğitiminde çocuğu müziksel, sosyal, bilişsel, duygusal yönleriyle bir bütün olarak gören program, plan, kitap ve etkinliklerin tasarlanmasının bü-yük bir ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu araştırma kapsamında keman eğitimi alanında ileride yazılacak kitapların bu boyutları içerecek şekilde oluşturul-masının alana büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Arslan, E. (2021). Erken çocuklukta bilişsel gelişim. M. E. Deniz, (Ed.), *Erken çocuk-luk döneminde gelişim* içinde (2-26). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aykar, A. (2014). *Suzuki yönteminin Türk halk ezgileri kullanılarak başlangıç gitar eğitimine uygulanabilirliği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Er-bakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bance, L. (2012). *Music for early learning: songs and musical activities to support children's development*. Abingdon: Routledge.
- Baney, C. E. (2002). *Wired for sound: The essential connection between music and development*.
http://www.makingmusik.com/msamy/newsletter/wired_for_sound.pdf
- Beaty, J. (2014). *Preschool appropriate practices: environment, curriculum, and de-velopment* (4. baskı). Boston, MA: Cengage Learning.
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Yurdakök, K. ve Güçüz, B. D. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi (2000-2007). *Ço-cuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 52(1), 1-8.
- Bilen, S. ve Ergen, D. (2009). *Oyunlarla keman 1*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bilen, S. ve Girgin, D. (2012). *Oyunlarla keman 2*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bilgin, H. (2011). *5-6 yaş çocuklarına yönelik 1990-2010 yılları arasında basılan re-simli kitapların çocuğa görelilik kavramına göre incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Brody, Z. S. (2016). "Suzuki Yetenek Eğitimi" felsefesine kısa bir bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 79-88.
- Burke, N. (2018). *Musical development matters in the early years*. Watford: The Bri-tish Association for Early Childhood Education.
- Campbell P. S. ve Scott-Kassner C. S. (2006). *Music in childhood from preschool through the elementary grades* (3. baskı). Belmont, CA: Thomson Schirmer.
- Can, Ö. (2008). *Keman eğitimi*. Ankara: Evrensel Yayınları.
- Cary, D. G. (2012). Kodály and Orff: A comparison of two approaches in early music education. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(15), 179-194.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and Pro-cedures for Developing Grounded Theory* (3. baskı). Thousand Oaks: Sage Publications.
Doi: 10.4135/9781452230153
- Coşkuner, S. (2012). *Küçük kemancı yeni başlayanlar için aşamalı 20 parça*. İstanbul: Nota Yayıncılık.

- Coşkuner, S. (2013). *Küçük kemancı çocuklar için keman metodu*. İstanbul: Nota Yayıncılık.
- Creswell, J. W. ve Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into Practice*, 39(3), 124-130.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The psychology of optimal experience*. New York: Harper & Row.
- Çağlar, E. (2017). *Renklerle keman eğitimi*. Ankara: EÇM Yayınları.
- Çağlar, E. (2018). *Renklerle müzik ve keman eğitimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Çağlar, E. (2020). *Boyamalar ile keman öğreniyorum*. Ankara: EÇM Yayınları.
- Çenberci, S. ve Tufan, E. (2020). Edwin E. Gordon'un 0-6 yaş müzik öğrenimi yaklaşımına ilişkin uzman görüşleri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 639-660.
- Çevik, D. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 95-100.
- Dalcroze, J. (1913). *The Eurhythmics of Jaques-Dalcroze*. Boston MA: Small Maynard and Company.
- Dereçiçek, E. C. (2021). *Herkes keman çalabilir! Keman metodu 1*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Dey, I. (1993). *Qualitative data analysis: A user friendly guide for social scientist*. Londra: Routledge.
- Dwyer, J. ve Neuman, S. B. (2008). Selecting books for children birth through four: A developmental approach. *Early Childhood Education Journal*, 35(6), 489-494.
- Garson, A. (1970). Learning with Suzuki: seven questions answered. *Music Educators Journal*, 56(6), 64-154.
- Greta, J. (2006). *An introduction to music in early childhood education*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- Günay, E. ve Uçan, A. (1980). *Çevreden evrene keman eğitimi*. Ankara: Evrensel Yayınları.
- Heller, S. (2005). *Freud A to Z*. Hoboken: Wiley.
- Jackman, H. (2011). *Early education curriculum: A child's connection to the world* (5. baskı). Wadsworth: Cengage Learning.
- Kandır, A. ve Türkoğlu, D. (2015). MEB 2013 Okulöncesi Eğitim Programı'nın müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (1), 339-350.
- Kayak, S. ve Mahiroğlu, A. (2010). ARCS güdüleme modeline göre tasarlanan eğitsel yazılımın öğrenmeye etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 67-88.
- Keleş, E., Erümit, S., Özkale, A. ve Aksoy, N. (2016). Öğretim tasarımcıları için bir yol haritası: öğretim tasarım modellerinin karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(1), 105-139.
- Keller, J. M. (2019). *Öğrenme ve performans için motivasyonel tasarım*. İstanbul: Asos Yayınları.
- Kesendere, Y. (2016). *Keman metodu*. Bursa: Can Müzik Yayınları.
- Kılıç, G. (2019). *CAKA Keman Eğitimi yaklaşımının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kim, H. K. ve Kemple, K. M. (2011). Is music an active developmental tool or simply

- a supplement? Early childhood preservice teachers' beliefs about music. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 32(2), 135-147.
- Lamb, R. (2010). *Music as a sociocultural phenomenon: interactions with music education*. Harold, F. A. and Lori, A. C., (Ed.), *Critical issues in music education içinde* (23-38). New York: Oxford University Press.
- Lee, J. (2010). *Usability of the primary measures of music audiation (pmma) with 5-year-old Korean children*. Yayınlanmamış doktora tezi, The University of Buffalo Faculty of the Graduate School.
- Mayesky, M. (1998). *Creative activities for young children*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook for new methods* (2. baskı). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2021). *Millî Eğitim Bakanlığı ders kitapları ve eğitim araçları yönetmeliği*.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211014-1.htm>
- Mutlu, B., Ergişi, A., Ayhan, A. B. ve Aral, N. (2012). Okulöncesi dönemde montesori eğitimi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 113-128.
- Özeke, S. (2017). Music Together® program bir erken çocukluk müzik eğitimi modeli ve çocuk gelişimine etkileri: Music Together® programı örneği. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1035-1044.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. California: Sage Publications.
- Pica, R. (2000). *Experiences in moment in music, activities and theory*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- Pound, L. ve Harrison, C. (2003). *Supporting musical development in the early years*. New York: Open University Press.
- Sever, G. (2021). Çocuğun müziksel gelişimi. H. Açılmış ve B. Kuşdemir Kayıran, (Ed.), *Müzik öğretimi içinde* (125-147). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sever, G. ve Beşibirlik, S. (2014). *Sihirli keman*. Ankara: Murat Kitabevi.
- Sever, G. ve Sonsel, Ö. (2020). Okulöncesi müzik eğitiminde Orff ve Suzuki yaklaşımlarının karşılaştırmalı analizi. O. Zahal, (Ed.), *Eğitim Bilimleri Alanında Akademik Çalışmalar-II içinde* (151-169). Ankara: Gece Kitablığı.
- Sutani, S. ve Akutsu, T. (2019). Contextual violin pedagogy for young children. *American String Teacher*, 69(2), 56-59.
- Suzuki, S. (2010). *Sevgiyle eğitmek*. İstanbul: Porte Müzik Eğitim Yayınları.
- Szilvay, G. (1977). *Violin ABC*. Sudbury, Suffolk: Colourstrings International Ltd.
- Teköz, İ. (2017). *Renklerle keman öğreniyorum*. Ankara: İntro Yayınları.
- Tufan, S. (2011). *Müzik öğretmeni adaylarının Dalcroze-Kodaly ve Orff yaklaşımlarıyla ilgili görüşleri ile bu yaklaşımların adayların öğretmenlik uygulamasına ilişkin tutumlarına olan etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.
<https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PPInBrief1%093%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4>
- Yafie, E., Nirmala, B., Kurniawaty, L., Bakri, T., Bani-Hani, A. ve Setyaningsih, D. (2020). Supporting cognitive development through multimedia learning and scientific approach: An experimental study in preschool. *Universal Journal of*

Educational Research, 8, 113-123.

Doi: 10.13189/ujer.2020.082313

Yaprak-Koztitan, E. (2018). *Orff-Schulwerk elementer mzk ve hareket pedagojisinin temelleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.